

Jean Monnet seminar "Zaštita pojedinaca u pravu EU"

Pravni fakultet Osijek
doc.dr.sc.Tunjica Petrašević

Učinci direktiva EU u nacionalnom pravu (I dio)

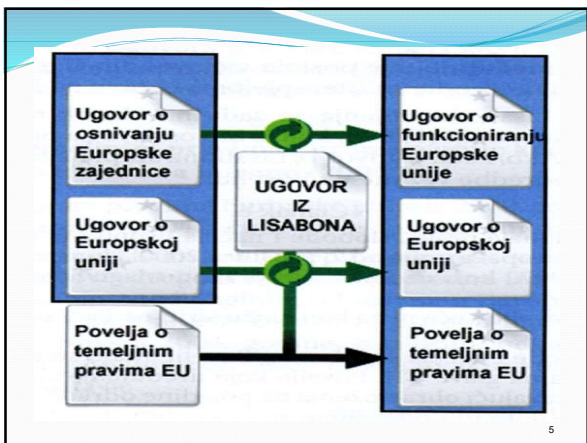
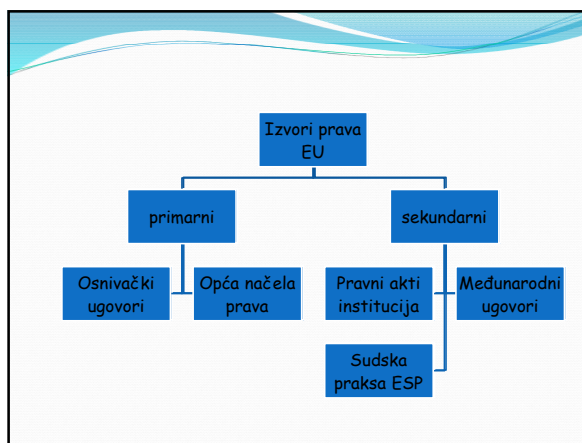
JEAN MONNET CHAIR IN EU PROCEDURAL LAW
Jean Monnet katedra za procesno pravo EU

EUROPSKA KOMISIJA

Poljoprivreda, ribarstvo i hrana

- Poljoprivreda i ruralni razvoj
  - CAP (Zajednička poljoprivredna politika)
  - Poljoprivredna tržišta
  - Ruralni razvoj
- Ribarstvo
  - Akvakultura
  - CFP (Zajednička ribarska politika)
- Sigurnost hrane
  - Bezbednost živežnja
  - Genetski promijenjeni organizmi
  - Kvaliteta hrane
  - Označavanje hrane
  - Skrb za životinje
  - Zdravje ljudi

Pravni akti institucija EU

- uredbe**
  - akti opće primjene koji obvezuju u cijelosti i izravno su primjenjivi u državama članicama.
- Smjernice ili direktive**
  - akti koji u pogledu rezultata koji se njima ostvaruje obvezuju svaku državu članicu kojoj su upućeni, ali ostavljaju nacionalnim vlastima izbor forme i metode.
- odluke**
  - akti koji u cijelosti obvezuju one kojima su upućeni.

- Suci pojedinih sudova u RH postali su članstvom u EU ujedno i europski suci
- Očekuje se da oni primjenjuju pravo na jednak način kao i suci u ostalim DČ (načelo jednake primjene prava)
- Usklađivanje pravnih poredaka?

- U pravnom poretku EU su dva tipa akata kojima se usklađuju pravni poredci DČ; uredbe i direktive (smjernice)
- Bitna razlika!?
- Uredbe imaju za cilj potpunu **unifikaciju** (uredba u potpunosti zamjenjuje do tada postojeće nacionalne norme potpuno istovjetnom europskom normom)
- Direktive imaju za cilj **harmonizaciju**
- Direktive, naprotiv ostavljaju mogućnosti i za drugačija rješenja
- **Direktiva ne zamjenjuje nacionalnu normu!!!**

- (ugovorom) predviđeni način primjene direktive je posredstvom nacionalnog (internog) prava
- No, **nacionalno pravo mora biti prilagođeno u mjeri u kojoj je to nužno da bi se ostvarili postavljeni ciljevi!!!**
- To ne znači da DČ moraju imati istovjetne norme
- **Federalni karakter?** → omogućavaju istovremeno **jedinstvo ali i različitosti između sastavnica EU**
- Različita povijest, kulturno nasljeđe, klima, jezik, potrebe ali i želje
- Kako to sve pomiriti?

- Direktive su u tom smislu idealan instrument za ostaviranje tzv. "**jedinstva u raznolikosti**"
- Problemi?
- **Balansiranje između potrebe za ostvarivanjem zajedničkog cilja...ali i ostvarivanje partikularnih interesa dč koji su često u sukobu**
- To rađa napetostima i problemima ali i potiče proces integracije
- Važan akter u procesu integracije je ESP ali i svi nacionalni sudovi

- ESP je taj koji je definirao narav i učinke direktiva i učinio ih tako **učinkovitim sredstvom integracije**
- Suci nisu to činili u vakuumu
- Teleološka i kontekstualna metoda v. gramatička
- Problem: jesu li nacionalni suci formalisti (tekstualisti)?

Učinci direktiva EU-a u nacionalnom pravu (2. dio)

Pripremio: doc.dr.sc. Tunjica Petrašević

1

Case.: Marshall 152/84

- Činjenično stanje:
- Gđa Marshall je zaposlena u jednoj medicinskoj školi
- Uprava je želi (prisilno) umiroviti
- Ona smatra kako ima pravo raditi do 65 godina kao njene muške kolege
- Tvrdi da se tu radi o diskriminaciji
- Engleska je temeljem smjernice broj 76/207 "o načelu jednakog postupanja prema M i Ž u pogledu zaposlenja" donijela "**Gender equality act**"
- Ovdje ne postoji pisani akt: zakon, uredba vlade ili sl. kao temelj za umirovljenje već **usmeni akt ravnatelja odnosno "politika njenog poslodavca"** (t.38 presude)
- Englezi se brane kako se ovdje radi o čistom **horizontalnom učinku**

2

- **ECJ:**
- Odbija priznati horizontalni učinak direktiva
- "**primjeniti praksu suda o izravnom učinku smjernica i na horizontalne odnose, značilo bi priznati zajednici ovlast da stvara obveze za pojedinca sa trenutnim učinkom...koju ovlast ona ima samo kada je ovlaštena usvojiti uredbe**" (par. 24)ali
- "**nužno je spriječiti državu da iskoristi vlastiti propust da postupi u skladu sa pravom zajednice**" (par. 49)
- država može nastupati *iure imperii* te *iure gestionis*
- za ECJ je nebitno u kojem svojstvu DČ nastupa (par.49)
- sud nije priznao izravni učinak smjernica ali je **proširio pojam države!!!**
- **cilj: discipliniranje država u izvršavanju obveza**
- no što je sve tijelo državne vlasti?
- Praksa u RH

3

Case: Foster i dr. V. British Gas 188/89

- Činjenično stanje:
- Tužiteljice su bile zaposlene u državnom poduzeću B.G.
- Preuzimanje tvrtke
- Prisilno umirovljenje
- Zakon o plinu iz 1972.g.-po njemu je B.G. javno komunalno poduzeće
- Članove uprave imenuje državni tajnik koji je ovlašten B.G.-u davati smjernice za postupanje u radu

4

- **ECJ:**
- Da li je B.G. tijelo državne vlasti za potrebe izravnog učinka smjernica?
- Karakteristike poduzeća B.G., ECJ daje u t. 5-7 presude
- poziva se na case Marshall ("nebitno je da li država nastupa iure...")
- u t. 18 presude, ECJ uspostavlja kriterije za identifikaciju državnog tijela i pri tome uspostavlja 2 testa:
- 1. **test vlasti ili kontrole države**
- 2. **test posebnih ovlasti**
- u t. 20 ECJ konkretizira primjenu ova dva testa na case B.G.
- ECJ uzima dakle u obzir materijalne, a ne formalne kriterije pri određivanju tijela državne vlasti

5

Case: Faccini Dori 91/92

- Činjenično stanje:
- Radi se o ugovoru o tečaju engleskog jezika zaključenom izvan poslovnih prostorija ponuditelja
- U pitanju je smjernica 85/577 koja se odnosi na zaštitu potrošača
- Gđa Dori je nakon 2 dana otkazala ugovor
- U međuvremenu je došlo do cesije potraživanja
- Cesionar *Recreb* traži isplatu cijene tečaja
- Gđa Dori se poziva na smjernicu
- Mirovni sudac u Firenzi upućuje zahtjev za prethodno tumačenje (sukladno čl. 177 UEZ)
- Direktiva nije bila provedena u talijansko pravo
- Rok za implementaciju je (bezuspješno) protekao
- Riječ je o **čisto horizontalnom odnosu**
- Direktiva je **jasna, bezuvjetna i precizna**

6

- ECJ:
- Odbija priznati izravni horizontalni učinak (t. 24) ali
- **"ako je država imala obvezu provesti neku direktivu, a to nije učinila u zadanom roku, pojedinac se ne može pozivati na neprovedenu direktivu ali može tražiti naknadu štete"** (vidi t. 27 presude) → vidi case: Francovich

7

Izvor: VL, 28.6.2011.

Pitanje

Na jednoj prezentaciji trgovca organiziranoj u privatnom stanu sklopila sam ugovor o **kupnji** madraca. Odmah sam platila cijeli iznos jer su mi rekli da ću imati popust na **gotovinu**. Sutra dan sam ih nazvala i rekla da želim odustati od kupnje, na što su rekli da u slučaju raskida ugovora trebam platiti 25% od ukupne cijene **prošnyodja**. Je li to točno?

Odgovor

Budući da je ugovor sklopljen izvan poslovnih prostorija trgovca, imate pravo na jednostrani raskid ugovora, savjetuju u Dalmatinskom potrošaču. Rok za raskid ugovora je 14 radnih dana od dana primitka pisane obavijesti o pravu na raskid ugovora. Ako niste dobili prethodnu obavijest o raskidu ugovora, to vaše pravo nije vremenski ograničeno. Zato trebate uputiti preporučenom poštom obavijest o raskidu ugovora. Ugovor je raskinut u trenutku kada je trgovac primio pisanu obavijest potrošača o raskidu ugovora. Trgovac nema pravo potraživati 25% iznosa od ugovorene cijene iako takva odredba postoji u ugovoru. Ako potrošač nije primio pisanu obavijest iz čl. 32. Zakona o zaštiti potrošača, njegovo pravo na raskid ugovora iz čl. 33. ovoga zakona nije vremenski ograničeno.

Posljedice raskida ugovora

I slučaju raskida ugovora, potrošač je dužan vratiti prošnyod trgovcu o svom trošku.
Potrošač ne odgovara za štetu koju je trgovac pretrpio zbog raskida ugovora.

Trgovac je dužan, najkasnije u roku od 30 dana od dana primitka pisane obavijesti o raskidu, vratiti potrošaču cjelokupan iznos koji je potrošač do tog trenutka platio na temelju ugovora, uvećan za zatezne kamate po kamatnoj stopi poslovne banke trgovca za određene štedne uloge na tri mjeseca za cijelo razdoblje računajući od primitka pisane obavijesti o raskidu do isplate, (ZZP, Članak 34.)

8

KEEP
CALM
BECAUSE
THIS IS NOT
THE END

9

Učink direktilva u nacionalnom pravnom poretku (III dio)

Posredni učinak direktilva - obveza usklađenog tumačenja

-1

I Case: Von Colson and Kamman, 14/83

Psychology

- dvije socijalne radnice se žele zaposliti u muškom zatvoru kao psiholozi
- zadovoljavaju sve kvalifikacije
- zaposlena su dva muškarca sa slabijim kvalifikacijama
- tužiteljice su od domaćeg suda zahtijevale da utvrdi diskriminaciju te da naloži tuženom (zatvoru) da im ponudi posao (ugovor) ili alternativno naknadi štetu + putni troškovi
- njemački sud utvrđuje povredu (diskriminaciju) ali nema temelja u njemačkom pravu za naknadu štete već je sud dosudio naknadu putnog troška u iznosu od 7,20 DM
- direktiva je implementirana u njemački BGB 1980.g.
- direktiva nije dovoljno jasna i precizna ("clear and precise") te ostavlja diskreciju državama članicama (pa radi toga ne može imati izravan učinak)
- Njemačka je provela direktivu ali ne na adekvatan (prikladan) način
- njemački Arbeitsgericht podnio je zahtjev ECJ za prethodno tumačenje direktive 76/207

-2

- ECJ:
- direktiva u čl. 6 obvezuje sve DČ da u nacionalnom pravu donesu mjere koje će žrtvama omogućiti zaštitu svojih prava...te mjere moraju biti djelotvorne (vidi t. 18)
- Njemačka to ne osporava ali tvrdi da direktiva državama ostavlja diskreciju da odaberu sredstvo i način na koji će to učiniti
- ECJ kaže da "sankcija mora biti takva da jamči stvarnu i djelotvornu zaštitu!!! (real and effective judicial protection)...te stvarni i zastrašujući učinak!!! (real and deterrent effect)...(vidi t. 24)
- Predviđena naknada štete mora biti primjerena!!! (t. 25), dakle simbolična naknada od 7,20 DM ne predstavlja primjerenu štetu niti djelotvornu zaštitu
- ECJ je motiviran načelom jedinstvene primjene prava za ostvarenjem ciljeva zajednice (teleološka interpretacija)
- Nacionalni sud ima obvezu interpretacije nacionalnog prava u svjetlu direktive (vidi t. 28)

-3

- "...na nacionalnom je sudu da tumači i primjeni zakonodavstvo doneseno radi provedbe direktive u skladu sa zahtjevima prava Zajednice, u mjeri u kojoj mu nacionalno pravo daje slobodu to učiniti." (granice određuje nacionalno pravo!!!)
- Sud se u t. 26 poziva na čl 10 (5) tzv. klauzula lojalnosti (ili obveze vjernosti ugovoru)
- Ta obveza se ne odnosi samo na nacionalnog zakonodavca (parlament) već i na nacionalne sudove

-4

II Case: Marleasing

- Pitanje ništavosti ugovora o osnivanju trgovačkoga društva iz razloga prijave
- Gđa Marleasnig je uložila svoj novac u "nepostojeće" poduzeće
- Cilj osnivanja istoga je bila prijava
- Španjolska nije provela direktivu broj 68/151 u zadanom roku u kojoj se navode slučajevi kada se može naložiti brisanje iz trgovačkoga registra iz razloga ništavosti ugovora o osnivanju
- U nacionalnom pravu postoji jedan razlog više (a to je prijava) koji direktiva ne poznaje
- Vrlo kratka i sporna presuda

-5

ECJ:

- "Obveza država članica koja proizlazi iz direktive, a odnosi se na postizanje rezultata predviđenog direktivom, te njihova dužnost prema članku 5. Ugovora da poduzmu sve odgovarajuće mjere, opće ili posebne, kako bi osigurali ispunjenje te obveze, obvezuje sva tijela država članica, uključujući i sudove kad je riječ o stvarima koje potpadaju u njihovu nadležnost.
- Iz toga slijedi da je, prilikom primjene nacionalnoga prava, bilo da su odredbe o kojima je riječ donesene prije ili poslije direktive, nacionalni sud koji ga je pozvan interpretirati obavezan to učiniti što je više moguće u svjetlu teksta i svrhe direktive, kako bi postigao rezultat kojemu teži direktiva, te time postupio u skladu s trećim stavkom članka 189. Ugovora." (vidi t. 1)
- bitno: radi se o horizontalnom odnosu
- nema mogućnosti izravnog učinka
- kako osigurati ostvarenje cilja propisanog direktivom, a da joj se ne prizna izravni horizontalni učinak? (sukladno ranijoj praksi)
- Španjolska nije provela direktivu u zadanom roku

-6

- Obveza usklađenog tumačenja. OK! Ali kojega prava, onoga donesenog radi provedbe direktive ili cjelokupnoga prava?
- ECJ kaže "**cjelokupno nacionalno pravo** ali (ostavlja ipak manevarski prostor) *"što je više moguće"*
- Dakle, direktive koje nemaju izravni učinak, a nisu provedene u nacionalno pravo ne mogu stvarati subjektivna prava niti biti osnova za rješavanje spora ali njihov smisao i sadržaj informiraju nacionalni sud o obvezama koje iz nje proizlaze za državu
- Drugim riječima, nacionalni sud će kao osnovu za rješavanje spora uzeti nacionalnu normu ali je mora interpretirati u skladu sa pravom zajednice
- Cilj ECJ: **osigurati najširi mogući učinak direktiva u DČ**

III Case: Kolpinghuis Nijmegen, 80/86

- Prekršajni postupak protiv K.N. zbog prodaje pića pod nazivom "mineralna voda" premda se radi o običnoj gaziranoj vodi
- Direktiva broj 80/777 o usklađivanju propisa država članica o eksploataciji i prodaji prirodne mineralne vode
- Inspektor se "pouzdao" u **neprovedenu direktivu**, a vlasnik kafea u nacionalno pravo
- **Bitno: Nizozemska nije provela direktivu**

- ECJ:
- "...da se nacionalno tijelo protiv pojedinca **ne može pozvati na odredbu direktive koja je trebala biti provedena u nacionalnom pravu, ali se to još nije dogodilo**". (vidi sličnost sa case: Ratti) vidi t. 10 presude
- "...obvezuje sva tijela država članica, uključujući i sudove kad je riječ o stvarima koje potpadaju u njihovu nadležnost..." (vidi t. 12, ECJ se referira na case: Von Colson...)
- "Međutim, ta obveza nacionalnoga suda da se prilikom interpretacije odgovarajućih pravila svoga nacionalnog prava pozove na sadržaj direktive ograničena je općim pravnim načelima koja su dio prava Zajednice, a osobito načelima **pravne sigurnosti i neretroaktivnosti**."

- Tako je u svojoj presudi od 11. lipnja 1987. u predmetu 14/86 Pretore di Salò v X (1987) ECR ... Sud presudio da **direktiva ne može, sama po sebi i neovisno o nacionalnom zakonu što ga je država članica donijela radi njene provedbe, imati učinak utvrđivanja kaznene odgovornosti ili otegotnih okolnosti u odnosu na osobe koje postupaju protivno odredbama te direktive**". (vidi t. 13 presude)
- dakle, obveza usklađenoga tumačenja ali uz 2 ograničenja (vidi gore!!!)

Pupino (C-105/03)

- Odgojiteljica u vrtići je optužena za zlostavljanje djece
- Prema tal. ZKP, djeca moraju osobno svjedočiti bez obzira što su ranije dali iskaz pred policijom
- Okvirna odluka (bivši 3. stup) pruža procesnu zaštitu takvim osobama da mogu biti korištene ranije snimke (*in camera* saslušanje)
- U kojoj mjeri ona obvezuje?
- Prema ugovoru je izričito isključen izravni učinak!!!
- Definicija slična smjernicama (diskrecija!), a u 3. stupu nema čarobnog čl. 5 – klauzula lojalnosti

- Francuska i talijanska vlada osporavaju nadležnost ES da odlučuje u tom predmetu.
- Smatraju da okvirne odluke, prema tekstu Cl. 34 UEU ne mogu imati izravne učinke, niti se nacionalno pravo može interpretirati u skladu s Okvirnom odlukom budući da bi to vodilo interpretaciji *contra legem* i pogoršavanju pravnog položaja pojedinca u kaznenom postupku.
- Time jasno referiraju na praksu ES uspostavljenju u odnosu na direktive.

- ES nametnuo obvezu usklađenog tumačenja
- Smatrajući kako je integracija dosegla takav stupanj da omogućava preljevanje prava
- ES je probio barijeru između ugovora i ista načela iz 1. stupa počinje koristiti u 3. stupu (t. 42)
- T. 43 "...nacionalni sud je dužan protumačiti normu nacionalnog prava u svjetlu EP-a..."
- Okvirne odluke nemaju dakle izravni učinak ali imaju incidentalni – obveza usklađenog tumačenja
- Da bi opravdao ovakvo shvaćanje ES je protegnuo primjenu obaveze lojalne suradnje država članica iz Cl. 10 UEZ i na Ugovor o Europskoj
- Naime, UEU, koji je, tehnički gledano, zaseban međunarodni ugovor, ne sadrži normu koja bi bila analogna Cl. 10 UEZ.

•13

- moguće zapaziti da je ES, uz tek neznatne ograde, počeo izjednačavati učinke pravnih izvora III stupa EU s izvorima I stupa EU.
- To je učinio motiviran željom da ojača pritisak na države članice kako bi u potpunosti poštivale obaveze preuzete temeljem UEU.
- Predmet odlučen neposredno prije "pada" Ustava na referendumu
- Ustav je predviđao spajanje triju stupova EU u jedinstveni poredak Europske unije.
- Je li praksa ES bila na tragu anticipiranog Ustavnog ugovora koji ipak nije stupio na snagu?

•14

Zahvaljujemo na pažnji!

•15

PFO PRAVNI FAKULTET OSIJEK JEAN MONNET CHAIR IN EU PROCEDURAL LAW
Jean Monnet katedra za procesno pravo EU

 Erasmus+

Zaštita prava pojedinca u pravu EU-a (I dio)
dr.sc. Dunja Duić

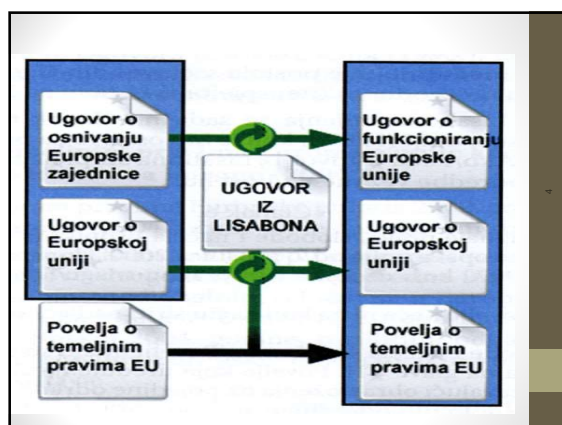
Seminar (2 dan)

- Što je EU i zašto postoji ?
- Koje su institucije EU
- Kako institucije utječu na mene ?
- Tržišne slobodne
- Sloboda kretanja radnika
- Zaštita potrošača

EEZ -> EU

- Europska ekonomska zajednica (EEZ) i Europska zajednica za atomsku energiju (EURATOM) – 1957 (RIMSKI UGOVOR)
- Europska Unija (EU) 1992 (Ugovor iz Maastrichta)

PARIZ 1951 Ugovor o EZUČ	RIM 1957
MAASTRICHT 1992 Ugovor o EU	Ugovor o EURATOM Ugovor o osnivanju EEZ

Lisabon

Čl. 13 TEU Institucije Unije su :

<ul style="list-style-type: none"> • Europski parlament • Europsko vijeće • Vijeće Europske unije • Europska komisija • Sud Europske unije • Europska središnja banka • Revizorski sud 	<ul style="list-style-type: none"> • the European Parliament, • the European Council, • the Council, • the European Commission • the Court of Justice of the European Union, • the European Central Bank, • the Court of Auditors.
---	---

Važna tijela Unije koja nisu institucije prema čl. 13 UEU

- Europski ombudsman
- Europska investicijska banka
- Europski investicijski fond
- Europski gospodarski i socijalni odbor
- Odbor regija

7

Europski ombudsman (European Ombudsman)

- je institucija koja građane i poslovne subjekte EU štiti od mogućih administrativnih nepravilnosti u radu europskih institucija.
- djeluje kao posrednik između građana i vlasti Europske unije
- prima i istražuje pritužbe svih građana Unije, te svih fizičkih i pravnih osoba koje imaju boravište u nekoj od država članica.
- imenuje ga EP na 5 godina, reizbor
- Djeluje temeljem prijave (tužbe) ili ex offo

Emily O'Reilly
(izabrana 2013.)

8

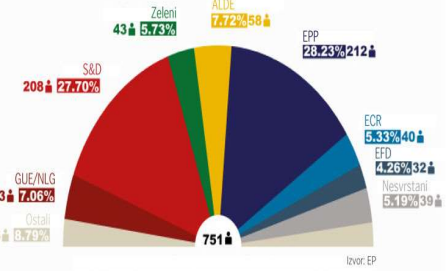
EUROPSKI PARLAMENT (VIDEO)

9

- Predstavništvo građana Unije
- sjedište u Strasbourgu,
- pojedina zasjedanja i sastanci parlamentarnih odbora u Bruxellesu,
- tajništvo u Luksemburgu.
- Izbori svakih 5 godina
- 751 zastupnik
- Predsjednika : Martin Schulz
- Hrvatska : 11 zastupnika

10

Izvor: EP

Group	Members	Percentage
EPP	212	28.23%
S&D	208	27.70%
ALDE	58	7.72%
Zeleni	43	5.73%
ECR	40	5.33%
GUE/NGL	53	7.06%
EFD	32	4.26%
Nesvrstani	39	5.19%
Ostali	66	8.79%
Total	751	100%

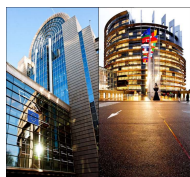
11

12

Zasjedanje

- 12 redovnih plenarnih sjednica /sesija – donošenje odluka
- Rad u odborima
- Rad u političkim grupama
- Odlazak u DČ

13

3 glavne ovlasti

- Zakonodavne ovlasti
- Proračunske ovlast
- Nadzorne ovlasti
- razmatra **predstavke** građana i pokreće **istrage** (**PETICIJA**) -LINK

14

EUROPSKA KOMISIJA (VIDEO)

15

EUROPSKA KOMISIJA (European Commission)

- Čl. 244-250 UFEU
- "najeuropskija" institucija / izraz nadržavnog karaktera EU
- članovi ne predstavljaju DČ te su potpuno nezavisni
- zastupa i promiče opće interese EU
- Odgovorna za provedbu odluka Vijeća i EP
- smještena u Bruxellesu, SASTAJE se jednom tjedno

16

OVLASTI EK

- pripremanje i predlaganje propisa
- nadzorne ovlasti (čuvarica Ugovora)
- Izvršne ovlasti (Provedba politika Unije)

17

Građanska inicijativa

- poziv građanima da Europskoj komisiji da podnesu zakonodavni prijedlog
- građani moraju osnovati „građanski odbor“ sastavljen od najmanje 7 građana EU-a rezidenata najmanje 7 različitih država članica.
- Najmanje 1 milion građana
- Razgovor Komisije s građanima

18

VIJEĆE EUROPSKE UNIJE (VIDEO)

[19]

VIJEĆE EU ili Vijeće ministara (Council of the EU)

- "Glas država članica"
- **SASTAV (video)**
  - sastavljeno od ministara iz nacionalnih vlada dč → na europskoj razini zastupljeni nacionalni interesi
  - mijenja se ovisno o području o kojem se odlučuje, uvijek odgovarajući resor nacionalne vlade
- **10 konfiguracija**
  - npr. zajednička poljoprivredna politika → u Vijeću sjede ministri poljoprivrede država članica

[20]

Ovlasti

- Zakonodavne ovlasti
- Koordiniranje politika DČ
- Provedba ZVSP
- Sklapanje međunarodnih sporazuma
- Donošenje proračuna

[21]

EUROPSKO VIJEĆE (VIDEO)

[22]

EUROPSKO VIJEĆE

- Sastaju se 4 puta godišnje
- Tzv „ europski summit“
- Odluke se donose **JEDNOGLASNO**
- **SASTAV**
  - čine ga politički predstavnici DČ na najvišoj razini, tj. predsjednici država ili vlada

[23]

- **Predsjednik Europskog vijeća (video)**
  - izabran na 2 i pol godine s mogućnošću reizbora
  - predsjedava sastancima Europskog vijeća
  - osigurava red, koheziju i suglasnost u Europskom vijeću
  - Donald Tusk (1.12.2014)

Europski revizorski sud (*European Court of Auditors - ECA*) (video)

- Osnovan je 1975.g.,
- sjedište je u *Luxembourg*
- Po 1 član iz svake DČ
  - Imenuje ih Vijeće EU
  - Mandat 6 godina, mogućnost reizbora
  - HR član : Neven Mates
- Predsjednik → Vítor Manuel da Silva Caldeira , 3 godine, reizbor
- ispituje zakonitost i pravilnost svih prihoda i rashoda EU + račune svih tijela EU

[25]

Politike EU

[26]

HOW DO EU WORK S?

[27]

ŠTO INSTITUCIJE MOGU UČINITI ZA MENE ?
VAŠA EUROPA

[28]

PAUZA!

[29]

PFO PRAWNI FAKULTET OSIJEK JEAN MONNET CHAIR IN EU PROCEDURAL LAW
Jean Monnet katedra za procesno pravo EU

 Erasmus+

Zaštita prava pojedinca u pravu EU-a (II dio)

dr.sc. Dunja Duić

Što je unutarnje tržište?

- Common market, single market, internal market
- Originalni naziv iz UEZ (1957.) govori o "common market"
- Čl. 3/3 UEU (Lisabon) "The Union shall establish an internal market"
- Čl. 26 UFEU (bivši čl. 14 UEZ)
- Unutarnje tržište obuhvaća područje bez unutarnjih granica u kojem se osigurava slobodno **kretanje roba, osoba, usluga i kapitala** u skladu s odredbama ovog Ugovora...

Sloboda kretanja radnika

- jedna od četiri tržišne slobode
- čl. 45-48 UFEU
- Direktiva 2004/38 o pravu građana Unije i članova njihovih obitelji na slobodno kretanje i boravak na teritoriju država članica

Članak 45. UFEU (bivši članak 39.)

1. Osigurava se sloboda kretanja radnika **unutar Unije**.
2. Takva sloboda kretanja ima za posljedicu **ukidanje svake diskriminacije** na osnovu državljanstva između radnika iz država članica u pogledu zapošljavanja, naknade i ostalih uvjeta rada i zapošljavanja.
3. Posljedica te slobode je pravo, koje **može biti ograničeno razlozima javne politike, javne sigurnosti ili javnog zdravlja**, i odnosi se na:
  - prihvaćanje stvarnih ponuda za zaposlenje;
  - slobodno kretanje unutar područja država članica u tu svrhu;
  - boravak u državi članici u svrhu zaposlenja, sukladno odredbama o zapošljavanju državljana te države propisanih zakonom, propisom ili upravnim postupkom;
  - ostanak na području države članice nakon prekida radnog odnosa u toj državi, pod uvjetima sadržanim u provedbenim propisima koje sastavlja Komisija.
4. Odredbe ovog članka ne primjenjuju se na zaposlenje u javnoj službi.

Značenje pojma radnik

- ne uključuje državljane trećih zemalja
- nije određeno ugovorom niti sekundarnim zakonodavstvom već praksom Europskog suda
- radnik je :
  - osoba koja pruža usluge određenog gospodarskog značaja (ekonomski aspekt)
  - za i pod uputama druge osobe (ima poslodavca)
  - prima naknadu
  - u trajnom radnom odnosu

Opseg slobode kretanja radnika

Čl. 45 st. 3

Posljedica te slobode je pravo, koje može biti ograničeno razlozima javne politike, javne sigurnosti ili javnog zdravlja, i odnosi se na:

- a) **prihvaćanje stvarnih** ponuda za zaposlenje;
- b) **slobodno kretanje** unutar područja država članica u tu svrhu;
- c) **boravak** u državi članici u svrhu zaposlenja, sukladno odredbama o zapošljavanju državljana te države propisanih zakonom, propisom ili upravnim postupkom;
- d) **ostanak** na području države članice **nakon prekida radnog odnosa** u toj državi, pod uvjetima sadržanim u provedbenim propisima koje sastavlja Komisija

Antonissen C-292/89

- Antonissen je Belgijanac (nezaposlen), došao je u Englesku (prekogranični faktor)
- VB ga želi deportirati i traže da pokaže dokaz da traži posao
- Uz to sve više je puta bio uhvaćen s drogom i vodi se kazneni postupak protiv njega
- pitanje je jeli on obuhvaćen čl. 45 ?

Direktiva 2004/38/EZ

- postoje tri kategorije boravka :
  - -boravak u državi članici do tri mjeseca (1)
  - -boravak u državi članici od tri mjeseca do pet godina(2)
  - -pravo trajnog boravka u državi članici (3)
- Zaštita od protjerivanja
  - Ozbiljna povreda javnog reda ili javne sigurnosti
  - Nakon 10 godina boravka : samo iz razloga ozbiljne povrede javne sigurnosti

Opravdanje javnog poretka, javne sigurnosti i javnog zdravlja

- Osigurava se sloboda kretanja radnika unutar Unije
- Posljedica te slobode je pravo, koje može biti **ograničeno razlozima**
  - javne politike
  - javne sigurnosti
  - javnog zdravlja

Predmet : Van Dony 41/78

Hrvatska

- **Prva faza:** 1. srpanj 2013. – 30. lipanj 2015.
  - Tijekom prve dvije godine države članice mogu primjenjivati nacionalne zakone ako to žele i nisu obvezne poštovati načela povezana sa slobodnim kretanje radnika iz [članka 45. UFEU-a](#) i [Uredbe \(EU\) br. 492/2011.](#)
- **Druga faza:** 1. srpanj 2015. – 30. lipanj 2018.
  - U ovoj fazi države članice moraju obavijestiti Europsku komisiju ako žele nastaviti primjenjivati nacionalne zakone tijekom sljedeće tri godine i ne primjenjivati načela povezana sa slobodnim kretanjem radnika.
- **Treća faza:** 1. srpanj 2018. – 30. lipanj 2020.
  - U završnoj fazi države članice mogu nastaviti primjenjivati nacionalne zakone samo u slučaju ozbiljnog poremećaja ili prijetnje poremećajem tržišta rada nakon što o tome obavijeste Europsku komisiju.

Zemlje koje primjenjuju ograničenja (1 faza)

- Austrija
- Belgija
- Cipar
- Francuska
- Grčka
- Italija
- Luksemburg
- Malta
- Nizozemska
- Njemačka
- Slovenija
- Španjolska
- Ujedinjena Kraljevina

2 krug

- Austrija
- Nizozemska
- Velika Britanija
- Slovenija
- Malta

Zaštita potrošača

Pravni temelj EU

- **Članak 12 UFEU** – zahtjevi zaštite potrošača uzet će se u obzir prilikom definiranja i provođenja ostalih politika i aktivnosti Unije
- **Članak 169. UFEU** (bivši članak 153. Ugovora o osnivanju EZ)

Zašto nam je potrebna politika EU-a za zaštitu potrošača

- Politika EU-a za zaštitu potrošača obuhvaća četiri glavna cilja:
  - **zaštita od ozbiljnih rizika i prijetnji** koje ne možete riješiti kao pojedinac;
  - omogućivanje izbora na temelju jasnih, točnih i dosljednih **informacija**;
  - zaštita potrošačkih prava i pristup brzim i učinkovitim načinima **rješavanja sporova** s trgovcima;
  - usklađenost prava s gospodarskim i društvenim promjenama, posebno na tržištima hrane, energije, financija, prometa i digitalnih proizvoda.

Jedinstveno tržište

Slobodan protok roba i usluga

- Ideja zajedničkog tržišta – temelj EU
- Različitost nacionalnih uređenja usporava slobodan protok roba i usluga:
  - potrošači ne žele trgovati u drugim zemljama jer ne znaju imaju li ista prava kao u svojoj zemlji
  - trgovci ne žele trgovati u drugim zemljama jer ne znaju koje su im obveze

Pravni okvir

- Preko 90 direktiva koje se izravno odnose na zaštitu potrošača
- Snažan utjecaj na pravne poretke država članica
- **Zakon o zaštiti potrošača 41/14**

POTROŠAČ

- Bilo koja fizička osoba koja nastupa na tržištu ili sklupa pravni posao radi ostvarivanja ciljeva koji su izvan njegove djelatnosti, njegova posla ili zanimanja

SIGURNOST PROIZVODA:

- Pravila EU-a nalažu da se na mnogim kategorijama proizvoda mora istaknuti oznaka o sukladnosti „CE“.
- Njome proizvođač izjavljuje da je proizvod provjeren u skladu s temeljnim sigurnosnim mjerilima EU-a te da zadovoljava sve odgovarajuće zahtjeve.

SUSTAV BRZOG UZBUNJIVANJA RAPEX-

- inspektori u svim državama članicama obavješćuju se o mjerama koje određena država članica poduzima u pogledu opasnih proizvoda.
- proizvod o kojem država članica obavješćuje preko **RAPEX-a** uklanja i s drugih nacionalnih tržišta u EU-u.

POPRAVAK PROIZVODA

- Svaki proizvod koji kupite obuhvaćen je **jamstvom od dvije godine**.
- Ako tijekom tog razdoblja prestane ispravno funkcionirati zbog pogreške koja je postojala u vrijeme isporuke, imate pravo na popravak
- Ako to nije moguće učiniti u razumnom roku, imate pravo tražiti povrat novca ili smanjenje cijene.

Prava putnika

- Putnici imaju određena minimalna prava koja obuhvaćaju
- pravo na informacije
  - imaju pravo na pravodobne detaljne informacije prije nego što preuzmu bilo kakvu ugovornu obvezu.
- Pravo odustanka :
  - Potrošači mogu odustati u razdoblju od najmanje 14 dana nakon potpisivanja ugovora te se do kraja tog razdoblja ne može tražiti polog ili avans.

JASNE PRODAJNE CIJENE:

- U prodajna cijena i cijena po mjernoj jedinici (kada je primjenjivo: npr. po kilogramu) moraju biti j
  - jasno navedene
  - lako prepoznatljive.
- ako se potrošačima omogućuje jednostavna usporedba cijena u trgovinama i na internetu.

Pravna pomoć

- [Osijek](#)
- [HR](#)
- [FB](#)

**KEEP
CALM
AND
LEARN
EU LAW**

The end!

Jean Monnet seminar
'Zaštita prava pojedinaca u pravu EU'

Pravni fakultet u Osijeku

1

**SLOBODA PRUŽANJA
USLUGA**

8.9.2017.

2

- Uređena je u dvije zasebne cjeline;
  1. **sloboda p.n.**
  2. **sloboda pružanja usluga** u užem smislu
- Bitna razlika od slobode p.n. je u **privremenom karakteru** usluga
- Bitni elementi su; prekograničnost + naplativost
- Odnosi se na kretanje davatelja i primatelja usluge

3

- Slučajevi primjene:
  1. **Aktivna sloboda** pružanja usluge u drugoj dč (kretanje pružatelja usluge)
  2. **Pasivna sloboda** primanja usluge (kretanje primatelja usluge)
  3. **Granicu prelazi samo usluga** (pr. TV program, kupnja putem Interneta, usluga roaminga i sl.)

4

- Čl. 56 UFEU st.1. „U okviru niže navedenih odredbi, zabranjeno je ograničenje slobode pružanja usluga unutar EU kada se radi o državljanima iz dč koji su osnovali svoje poduzeće u dč koja nije dč osobe kojoj su usluge namijenjene...
- Čl. 57 UFEU „usluge u smislu ovog Ugovora su one usluge koje se obično daju **uz naknadu**, ukoliko nisu obuhvaćene odredbama vezanim uz slobodu kretanja roba, kapitala i osoba.
- Usluge su osobito odnose na:
  - a) aktivnosti industrijske prirode
  - b) aktivnosti trgovačke prirode
  - c) aktivnosti obrtništva
  - d) strukovne aktivnosti

5

- Da bi određena situacija bila u dosegu prava EU mora zadovoljiti tri kriterija:
  1. Mora biti riječ o **usluzi u smislu UFEU** (čl. 57 UFEU - uz naknadu ili plaću)
  2. Mora postojati **supstancijalno ograničenje slobode**
  3. Moraju biti **uključene najmanje dvije dč** (**prekograničnost**)

6

- Ograničenja se mogu opravdati samo iz nužnih razloga **općeg interesa** i ukoliko su **prikladna** i **nužna** za ostvarenje cilja kojem se težii!

7

Slučaj Cowan

- Britanski turist je napadnut u pariškoj podzemnoj željeznici
- Traži naknadu štete iz **Fonda** za naknadu štete od strane nepoznatih počinitelja
- Zahtjev odbijen jer je naknada predviđena samo za Francuze
- ES "kada pravo EZ garantira osobi slobodu kretanja u drugu dč, njena zaštita mora biti jednaka kao i za domaće državljane" (vidi par. 17 presude).
- Diskriminacija primatelja turističkih usluga

8

Slučaj Alpine Investment

- Nizozemsko zakonodavstvo zabranjuje tzv. **cold-calling** za financijske poslove
- Cilj (opravdanje): zaštita primatelja takvih usluga
- Ponuditelj dočekan nesproman
- Element prekograničnosti? - oni nazivaju i izvan Nizozemske (ovdje se kreće sama usluga)
- A.I. tvrdi da je to suprotno slobodi kretanja usluga
- ES prihvatio ograničenje slobode radi cjelovitosti nizozemskog financijskog sektora

9

Gourment International

- Pokriva i robe i usluge
- Švedski zakon zabranjuje reklamiranje alkohola osim u za to specijaliziranim časopisima
- Cilj - **zaštita javnog zdravlja**
- Je li to suprotno slobodi kretanja?
- Element prekograničnosti? - kao oglašivač se može javiti netko iz druge dč gdje to nije zabranjeno
- Imaginarni klijent! (potencijalno ograničava)
- Mjera je nediskriminatorna jer se jednako primjenjuje na sve
- ES prihvaća opravdanje

10

Rezguia Adoui (Joined cases 115 and 116/81)

- Rezguia Adoui** (Joined cases 115 and 116/81)
- Francuske državljanke se bave prostitucijom u Belgiji
- Belgija ih želi deportirati pozivanjem na javni poredak
- Jany**
- Slovakinje rade kao prostitutke u Nizozemskoj
- S. Još nije bila u članstvu ali je potpisala SSP
- U oba slučaja je ES zaključio kako niti B. niti N. ne brane prostituciju te se ne mogu pozivati na javni poredak u svrhu njihove deportacije
- "ako to ne branite vlastitim državljanima ne možete niti strancima"
- Dč imaju diskreciju odrediti što je moralno/legalno no ukoliko dopuštaju prostituciju, ne smiju diskriminirati

11

Society for the Protection of Unborn Children
1, Tisbury Street, Tavistock Square, London, WC1H 9AH, United Kingdom
Telephone: (020) 7625 1981 Fax: (020) 7625 3133 Email: spuc@spuc.org.uk

Home about us campaigns news education youth help in a crisis support shop cookies

SPUC affirms, defends, and promotes the innocence and value of human life from the moment of conception.

You are not currently logged in. [Logout](#)

Latest News
Proposed abortion changes not wanted in Northern Ireland, says SPUC

Announcing the SPUC International Pro-Life Youth Conference 2014

Find us on Facebook [Follow us on the Twitter](#) [As Seen On YouTube](#)

Want to contact your MP immediately? Use our [Contact your MP facility](#)

Read SPUC Activities Review 2009-2012 for a detailed review of SPUC's achievements

Book now for the SPUC International Pro-Life Youth Conference 2014

You are warmly invited and encouraged to come to the 10th SPUC International Pro-Life Youth & Student Conference 7th-9th March 2014, Telford Campus, England. We want you to receive the best possible pro-life formation in an enjoyable and stimulating environment. This conference is run over three days, where you can expect the following:

- A line-up of international experts speaking on up-to-date pro-life topics
- Opportunities for questions, panel discussions/discussions so that you can ask and discuss the most

SPUC's youth blog "Why I am Pro-Life"

Why I am Pro-Life

12

SPUC v. Grogan, C-159/90

- Irski Ustav zabranjuje pobačaj
- Zabranjeno je ženama da idu u druge dč obaviti pobačaj kao i reklamiranje mjesta gdje se pobačaj može obaviti
- Grogan i dr. studenti dijele letke s informacijama o klinikama u V.B.
- SPUC ga tuži
- Je li pobačaj usluga?
- ES kaže da jest - medicinska usluga (određena profesionalna aktivnost koja se obavlja uz naknadu i privremenog je karaktera!!!)

13

Grogan (2)

- Bitno - Grogana nisu angažirale klinike u VB
- Ne radi se dakle o ekonomskoj djelatnosti Grogana i dr.
- Nema poveznice između Grogana i usluge pa ES kaže da Irci mogu zabraniti reklamiranje „Nije suprotno pravu Zajednice da država članica u kojoj je medicinski prekid trudnoće zabranjen, zabrani studentskim udrugama objavljivanje informacija o imenu i mjestu klinika u nekoj drugoj državi članici gdje se dobrovoljni prekid trudnoće zakonito obavlja, kao i načine kontaktiranja tih klinika, gdje spomenute klinike nemaju nikakvog udjela u objavi spomenutih informacija“.
- Predmet Grogan ukazuje na problem koji nastaje kada u sukob dođu temeljna ljudska prava zajamčena ustavom jedne države članice i temeljne tržišne slobode zajamčene UEZ.

14

Vs.

Eugen Schmidberger v. Republik Österreich, C-112/00

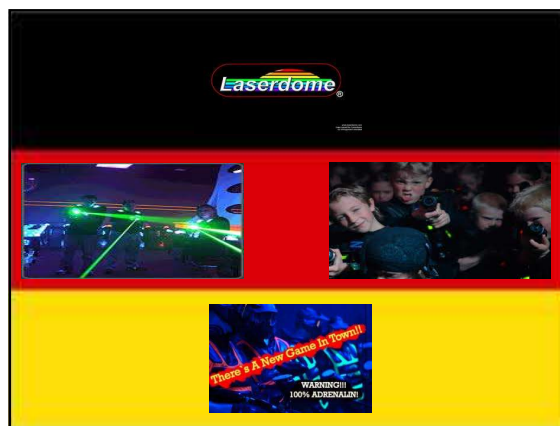
- primjer sudske prakse Europskog suda vezane uz sukob temeljnih tržišnih sloboda i temeljnih prava
- Udruga za zaštitu Alpa zatvorila autocestu na dulje do 30 sati
- demonstracije su bile zakonite prema austrijskom pravu - organizirane na dogovorenom mjestu i u dogovoreno vrijeme
- Schmidberger je podnio tužbu Landesgericht-u u Innsbrucku (Pokrajinskom sudu u Innsbrucku) (Austrija) i tražio odštetu u iznosu od ATS 140 000 protiv Republike Austrije, jer njegovih 5 kamiona nije moglo koristiti autocestu Brenner tijekom četiri uzastopna dana

16

Schmidberger (2)

- Austrija smatra da zahtjev treba odbaciti jer je odluka da se demonstracije ne zabrane donesena poslije detaljnog ispitivanja činjenica, da su informacije o datumu zatvaranja autoceste Brenner objavljene unaprijed u Austriji, Njemačkoj i Italiji, i da demonstracije nisu dovele do većih zastoja u prometu ili drugih incidenata.
- Ograničenje slobodnog kretanja zbog demonstracija dopušteno je ukoliko zapreka koja se time stvara nije stalna niti ozbiljna
- Procjena uključenih interesa trebala bi biti u korist slobode izražavanja i okupljanja, budući da se temeljna prava ne smiju kršiti u demokratskom društvu (proporcionalnost)
- Nema povrede niti odgovornosti Austrije

17

Predmet C-36/02 Omega

- primjer sudske prakse ES vezane uz sukob temeljnih tržišnih sloboda i temeljnih prava
- Iz predmeta se vidi da standardi zaštite temeljnih prava koje će ES uzimati u obzir ne moraju biti jednaki u svim državama članicama, pod uvjetom da nacionalna mjera koja ide za zaštitom takvog temeljnog prava prolazi na **testu proporcionalnosti**.
- U pitanju je zabrana igre u kojoj se **simulira ubijanje ljudi**
- Omega tvrdi da se time ograničava sloboda pružanja usluga
- Element prekograničnosti je u tome da on opremu nabavlja od Pulsar International Ltd. (VB)

19

Omega (2)

- ES: " U ovom slučaju potrebno je primijetiti, prvo, da, prema navodima suda koji je uputio pitanje o komercijalnoj eksploataciji igara koje uključuju simulaciju akata nasilja prema ljudskim bićima, posebice na način da predstavljaju akte ubojstva, odgovara razini zaštite ljudskog dostojanstva koje nacionalni ustav nastoji zajamčiti na teritoriju Savezne Republike Njemačke...
- Također valja primijetiti da, **zabranjujući samo varijantu laserske igre čiji je cilj pucanje na ljudske mete, koji stoga oponaša ubijanje ljudi, osporavana naredba nije prekoračila ono što je nužno za zaštitu cilja koji žele ostvariti nadležne nacionalne vlasti...**
- U tim okolnostima, naredba od 14. rujna 1994. ne može se smatrati mjerom koja neopravdano potkopava slobodu pružanja usluga...
- Pravo zajednice ne zabranjuje da neka ekonomska aktivnost koja se sastoji od komercijalne eksploatacije igara koje simuliraju akte ubojstva bude podvrgnuta nacionalnoj zabrani koja je prihvaćena zbog razloga zaštite javnog interesa, stoga što takva aktivnost vrijeda ljudsko dostojanstvo."

20

Hvala na pozornosti!

21

- <http://www.youtube.com/watch?v=edXy7fxbkbg>
- <http://www.youtube.com/watch?v=GxGW8hUMXEO>

Kako je nastala ZPP? (CAP – Common Agriculture Policy)

- nakon 2. svjetskog rata poljoprivrednici nisu bili u stanju proizvesti dostatne količine hrane.
- Bilo je nužno potaknuti proizvodnju hrane i omogućiti stanovništvu Europe stabilnu opskrbu hranom po pristupačnoj cijeni.
- Uspostavljena je 1962.

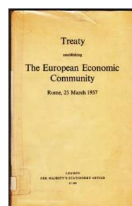
Članak 38.

1. Zajedničko tržište obuhvaća poljoprivredu i trgovinu poljoprivrednim proizvodima. „Poljoprivredni proizvodi“ su plodovi zemlje, proizvodi stočarstva i ribarstva te proizvodi prvog stupnja prerade neposredno vezani uz te proizvode.

Članak 39.

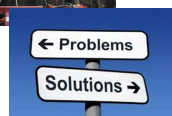
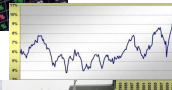
1. Ciljevi su zajedničke poljoprivredne politike sljedeći:

- povećati poljoprivrednu produktivnost promicanjem tehničkog napretka i osiguranjem racionalnog razvoja poljoprivredne proizvodnje te optimalnog korištenja čimbenika proizvodnje, osobito radne snage
- na taj način osigurati primjeren životni standard poljoprivrednog stanovništva, osobito povećanjem osobne zarade osoba koje se bave poljoprivredom
- stabilizirati tržišta
- osigurati dostupnost opskrbe
- pobrinuti se da roba dođe do potrošača po razumnim cijenama

- Od svog začetka, 1962. godine, ta je politika ispunila svoju primarnu svrhu – **opskrba hranom** tekla je nesmetano te je osigurana samodostatnost poljoprivrednim proizvodima.
- Problemi su nastali 70-tih godina kada je sustav potpora proizvodnji ohrabrio europske poljoprivrednike da proizvode više nego što je bilo potrebno.
- To je rezultiralo **stalnim viškovima poljoprivrednih proizvoda**, najviše žitarica, mliječnih proizvoda, vina i govedeg mesa, odnosno proizvoda čije je skladištenje skupo.

- **izvozne potpore** koje su imale za cilj prodaju viškova na svjetskom tržištu, iziskivale su mnogo proračunskih sredstava iz europske blagajne.
- Te su potpore **značajno poremetile svjetsko tržište** cijena
- negativne reakcije potrošača i poreznih obveznika koji su poljoprivrednike počeli gledati u negativnom kontekstu.

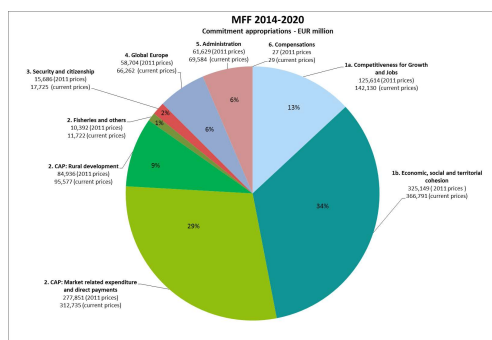
Potreba za promjenom i uspješna prilagodba

- Tijekom 90-tih ZPP je uvela **proizvodne „kvote“** kojima je smanjena proizvodnja određenih proizvoda koji su bili „višak“, poput šećera, mlijeka i žitarica.
- Nakon pregovora sa WTO snižene su cijene poljoprivrednih i prehrambenih proizvoda radi postizanja njihove konkurentnosti na unutarnjem i svjetskom tržištu, a sniženi prihodi poljoprivrednicima su kompenzirani **izravnim plaćanjima**.

The soft landing – EU milk quota price trend

- Poljoprivrednici su dobivali potporu svom dohotku iz proračuna ZPP i to im je osiguralo **redovita i stabilna primanja**, ali su se morali orijentirati ka tržištu, odnosno udovoljiti promjenjivim zahtjevima potrošača
- Istovremeno, u društvu se razvila svijest o potrebi stvaranja **održive poljoprivrede** koja čuva i ne zagađuje okoliš.

Can **EU** CAP it?

Reforme ZPP-a

learning and discussing the
Common Agricultural Policy

www.caneucapit.eu

The European Agricultural Fund for Rural Development: Europe investing in rural areas

- Reforma nazvana „Agenda 2000“ bila je najradikalnija i najopsežnija reforma u povijesti ZPP-a.
- Uvela je ograničenje visine proračuna ZPP kako bi se porezni obveznici EU uvjerali da troškovi europske poljoprivredne politike neće izmaći kontroli.
- Reforma je podijelila ZPP na dva stupa:
  - potporu proizvodnji (tržišna politika i izravna plaćanja) i
  - ruralni razvoj.
- Nastavljeno je **snižavanje cijena poljoprivrednih proizvoda te su povećane izravne potpore poljoprivrednicima**.
- Usto je donesen niz mjera usmjerenih na razvoj sela.

- U 2003. godini ZPP je prošla kroz još jedan reformski zahvat.
- Naime, od tada poljoprivrednici nisu više plaćeni samo da bi proizveli hranu.
- U prošlosti je vrijedilo pravilo da što više poljoprivrednik proizvede –više potpora dobije.
- No, počevši od 2003. plaćanja su odvojena od proizvodnje, odnosno većina potpore koju poljoprivrednik u EU dobije plaća se neovisno o količini poljoprivrednih proizvoda koju proizvede.

- Posljednjom reformom određeno je da poljoprivrednici i dalje dobivaju potporu dohotku u vidu izravnog plaćanja koja im omogućava stabilnost prihoda, ali to **plaćanje ne ovisi o proizvodnji određenog poljoprivrednog proizvoda, odnosno ono je većinom proizvodno nevezano**
- **Nevezana plaćanja** omogućavaju poljoprivrednicima veću slobodu u odabiru onoga što žele proizvoditi, što im je isplativo uzgajati, odnosno - veću tržišnu orijentiranost.
- Uvjet za ostvarenje prava na izravna plaćanja je poštivanje **pravila višestruke sukladnosti**

Višestruka sukladnost?

I dio

- **Obvezni zahtjevi** koji se odnose na propise vezane uz zaštitu okoliša, zdravlje ljudi, životinja i bilja te dobrobit životinja.

II dio

- tzv. **uvjeti dobre poljoprivredne i okolišne prakse** kao što su zaštita tla primjerenim mjerama, upravljanje žetvenim ostacima, zaštita voda od onečišćenja i sl.

Poštivanje pravila višestruke sukladnosti kontrolira inspekcija, a nepriдрžavanje propisanih uvjeta od strane poljoprivrednih proizvođača za posljedicu ima smanjenje plaćanja.

Dva stupa ZPP-a

I IZRAVNA PLAĆANJA

II RURALNI RAZVOJ

- cilj osigurati poljoprivrednim proizvođačima **stabilan dohodak**.
- Ovaj stup se financira iz **Europskog fonda za jamstva u poljoprivredi (EAGF)** koji osigurava:
- izravnu financijsku pomoć poljoprivrednicima + mjere kojima se reguliraju poljoprivredna tržišta.
- **91 % prostora EU-a ruralno** i da 56% stanovništva EU-a živi u ruralnim sredinama.
- Ruralna politika se provodi kroz tri osi:
  1. **unaprjeđenje konkurentnosti** poljoprivrednoga i šumarskoga sektora;
  2. **unaprjeđenje okoliša** i seoskih sredina; te
  3. **Unaprjeđenje života** u ruralnim sredinama i diversifikaciju ruralne ekonomije.
- financira iz sredstava **Europskoga poljoprivrednog fonda za ruralni razvoj (EAFRD)**.

- Ulaskom u EU Hrvatska je preuzela ZPP koja je zamijenila dotadašnji nacionalni sustav potpora u poljoprivredi u Hrvatskoj
- provedbu fondova operativno provodi **Agencija za plaćanja u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju (APRRR)** koja je po točno određenim kriterijima uspostavila **Integrirani administrativni i kontrolni sustav (IAKS)** preko kojeg sve zemlje članice EU zaprimaju, obrađuju i kontroliraju izravna plaćanja poljoprivrednicima

- **Izravna potpora** je potpora koja se svake godine dodjeljuje poljoprivrednicima za biljnu i/ili stočarsku proizvodnju, kao potpora njihovom dohotku, a poljoprivrednici se za nju **prijavljaju** jednom godišnje
- Uvjeti?

Ratio

- Postoji jedno **veliko europsko tržište** za poljoprivredne proizvode na kojem se zajedničkim pristupom promicanju poljoprivrede osiguravaju pravedni uvjeti poljoprivrednicima koji se natječu na unutarnjem europskom tržištu i u svijetu.
- Politikom određenom na europskoj razini osiguravaju se **zajednička pravila na jedinstvenom tržištu**, prema potrebi rješava se nestabilnost tržišta, čuva se napredak postignut najnovijim reformama za veću konkurentnost europske poljoprivrede i osigurava zajednička poljoprivredna politika pomoću koje **EU kao jedinstvena cjelina može pregovarati sa svojim globalnim trgovinskim partnerima**.

Sudska praksa Suda EU vezana za poljoprivrednu politiku

Simmenthal II S. P. A., C-106/77

- Činjenično stanje?
- Uredba (akti opće i apstraktne primjene)
- Tumačenje o izravnom važenju odredbi prava Zajednice i njihovoj primjeni u slučaju kada su suprotne kasnije donijetim odredbama nacionalnog prava.
- Plaćanje veterinarskog pregleda mesa prilikom uvoza – naplata takse
- Čekanje, administrativne poteškoće...
- Sud naređuje povrat takse, minist. se žali...
- Jasan sukob EP i nacionalnog prava
- Interpretacija **Uredbe 805/68 o zajedničkom tržištu govedinom**

Predmet 34/73 Fratelli Variola S.p.A. v Amministrazione italiana delle Finanze

- Republika Italija donijela je zakon kojime je uvela "**iskrcajnu pristojbu**" u iznosu od 30 Lira po metričkoj toni žitarica koje se iskrcavaju u talijanskim lukama.
- Postupak je pokrenulo poduzeće Fratelli Variola protiv talijanske carinske uprave, **tražeći oglašavanje takve pristojbe nezakonitom jer je suprotna uredbi**
- **Uredba br. 120/67/EEC od 13. lipnja 1967. o zajedničkoj organizaciji tržišta žitaricama**
- talijanski Zakonom br. 82 od 9. veljače 1963. o pomorskim pristojbama i taksama koje se naplaćuju na dobra koja dolaze iz inozemstva

- Pristojba koja se naplaćuje isključivo na uvezena dobra, samo zbog toga što su utovarena u nacionalnoj luci predstavlja "**pristojbu s istovrsnim učinkom kao carina**" te je zabranjena Čl. 18 i 20 Uredbe
- Naplata takve pristojbe, koliko god ona bila mala, zajedno s administrativnim formalnostima koje proizvodi, predstavlja **narušavanje slobodnog kretanja dobara**.

Predmet 93/71 Orsolina Leonasio v Ministero dell'agricoltura e foreste

- Izložena viškovima mlijeka na tržištu, Europska je zajednica, u okviru ZPP, odlučila uvesti mjere da se viškovi mlijeka smanje.
- Jedna od takvih mjera bila je uredba kojom se proizvođače mlijeka potiče na prestanak takve proizvodnje i klanje krava muzara.
- Da bi ih se na to potaklo, Vijeće je **uredbom** propisalo **subvencije** na koje imaju pravo proizvođači koji se odluče na klanje krava muzara, a Komisija je temeljem te uredbe donijela provedbenu uredbu.

- Gđa Leonesio je "pobila" svoje krave i od talijanskoga ministarstva financija zatražila isplatu no oni je odbijaju uz ispriku da za to nisu osigurali novce u proračunu
- Stoga je gospođa Leonesio podnijela zahtjev pred nacionalnim sudom tražeći da Ministarstvu naloži isplatu.

PAYMENT DUE

- Uredba Zajednice ima izravni učinak i jest, kao takva, sposobna je stvarati subjektivna prava koja nacionalni sudovi moraju štiti.
- Novčana potraživanja prema državi, dodijeljena takvom uredbom, nastaju kada se ispune uvjeti predviđeni uredbom i njihovo ostvarenje ne može se podvrgnuti na nacionalnoj razini provedbenim odredbama, osim onim koje bi mogla zahtijevati sama uredba.
- jednom kada su uvjeti predviđeni Uredbama br. 1975/69 i 2195/69 ispunjeni, te uredbe dodjeljuju farmerima pravo, koje njihovi nacionalni sudovi moraju štiti

Predmet 39/72 Commission v Italy [1973] ECR 101

- Nakon što je u predmetu Leonesio Europski sud utvrdio da su uredbi kojima se uspostavlja sustav premija za klanje krava izravno dodijelile farmerima pravo na plaćanje naknade za poklane krave, talijanska priča o provedbi ovih uredbi se nastavila.
- Komisija je tužila Italiju Europskom sudu u postupku iz članka 226 (tada 169) EZ, tražeći da Sud donese deklaratornu presudu kojom utvrđuje da je Italija povrijedila svoje obveze utemeljene na uredbama.
- Italija je 1972. donijela zakonodavstvo nužno za isplatu premija za klanje krava.
- Komisija je, međutim, smatrala da je povrijedila svoju obvezu temeljem uredbi s jedne strane zakasnijim zakonodavstvom, a s druge neprikladnim načinom provedbe.
- Osim premije za klanje krava, uredbu u pitanju predviđale su i dodijelu premija za povlačenje mlijeka i mliječnih proizvoda s tržišta.
- Taj dio uredbi, Italija nije provela uopće, pokušavajući se opravdati nacionalnim interesima

- Postupak protiv DČ zbog povrede prava zajednice tzv. infringement procedure
- Može tužiti DČ ili Europska komisija
- Države to rijetko čine već taj "prijava" posao prepuštaju EK
- EK reagira na vrlo širok krug dojava
- "Vlada Italije je dovela u sumnju pravnu narav odredbi uredbi kao i dan njihova stupanja na snagu..."
- Poteškoće u administraciji nisu isprika
- Mogli su tražiti pomoć iz fondova EU
- Rezervacija ili glasanje protiv nekoga akta prilikom njegova donošenja ne oslobađa tu državu od primjene akta
- Moguće su rezerve ali nju svi moraju prihvatiti

- Presuda:

1. "utvrđuje da je Republika Italija, ne poduzimajući mjere nužne za djelotvornu primjenu na njenom teritoriju i u okviru propisanih rokova sustava premija za klanje krava muzara i za povlačenje mlijeka i mliječnih proizvoda s tržišta, povrijedila obveze koje je imala temeljem Uredbe Vijeća br. 1975/69 od 6. listopada 1969. i Uredbe Komisije br. 2195/69 od 4. studenog 1969;"
2. "naređuje tuženj da plati troškove."

Predmet 11/70 Internationale Handelsgesellschaft mbH protiv Einfuhr- und Vorratsstelle für Getreide und Futtermittel

- U ovom se predmetu postavilo pitanje valjanosti dvije uredbi o sustavu izvoznih dozvola i depozita za koje je tužitelj tvrdio da se ne bi smjele primjenjivati u Njemačkoj, jer su suprotne odredbama o zaštiti temeljnih prava kako ih štiti njemački Ustav.
- Da bi se nadziralo tržište nekim proizvodima, uveden je sustav dopuštenja tj. izvoznih dozvola iz Unije.
- Izvoz je dopušten samo temeljem prethodnog dopuštenja, a prigodom podnošenja zahtjeva se mora dati određeni polog koji, ukoliko izvoznik ne izvrši izvoz u roku navedenom u dozvoli gubi taj polog.
- Tužitelj je tvrdio da je to suprotno; temeljnim načelima prava čovjeka (pravo vlasništva, P 1 Konvencije) i suprotno je načelu razmjernosti.
- ESP se u svojoj odluci pozvao na njemačku teoriju ustavnog prava po kojoj "javna vlast građanima ne smije nametati obveze osim onih i u onoj mjeri koje su nužne u javnom interesu da bi se ostvario cilj te mjere."

36

Predmet Skimmed-Milk Powder

- Da bi riješila problem viška mlijeka u prahu u Uniji (tada Zajednici), **Vijeće** je donijelo odluku kojom je **prisililo proizvođače stočne hrane** da u proizvodnom procesu, umjesto uobičajenog i jeftinijeg proteinskog sastojka hrane – soje, koriste skuplji sastojak – mlijeko u prahu.
- Mlijeko u prahu je bilo otprilike **3X skuplje od soje**.
- Stoga je ESP uredbu Vijeća proglasio nevaljanom jer je ona jednim dijelom **diskriminacijska**, a dijelom **nerazmjerna**.
- Mjera je nesrazmjerna iz razloga jer **nametanje obveze kupnje i korištenja mlijeka u prahu kao sastojka stočne hrane nije bila nužna mjera da se smanje viškovi na tržištu**.
- U pitanju je odnos između poduzete mjere i cilja koji se želi postići.

37

